

Na osnovu člana 25. stav (4) Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA ZA OSNIVANJE I RAD ZOOLOŠKIH VRTOVA

Član 1. (Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom se propisuju uvjeti za osnivanje i rad zooloških vrtova radi zaštite i dobrobiti životinja.
- (2) Zoološki vrtovi obuhvataju i:
- a) safari park,
 - b) delfinarij,
 - c) park ptica,
 - d) akvarij,
 - e) terarij,
 - f) zbirku životinja otvorenu za javnost.

Član 2. (Izuzeci)

Ovaj pravilnik se ne odnosi na:

- a) privremene izložbe životinja,
- b) objekte za uzgoj životinja,
- c) trgovine za prodaju kućnih ljubimaca,
- d) akvarije i terarije koji služe ukrašavanju prostora,
- e) zbirke životinja koje nisu otvorene za javnost.

Član 3. (Rječnik pojmova)

U ovom pravilniku pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) "zoološki vrt" sačinjavaju prostori i objekti u kojima pravna ili fizička lica obavljaju djelatnost predstavljanja i zaštite životinja i njihovih staništa, te čija je stalna izložba osnovana s ciljem predstavljanja zaštite životinja i prirode kroz edukaciju, istraživanje i rekreaciju, a otvorena je za javnost najmanje sedam dana godišnje;
- b) "safari park" je ograničeno područje u kojem se drže divlje životinje bez vidljivih prepreka i u kojem je posjetiocima omogućeno posmatranje životinja iz vozila;
- c) "delfinarij" je objekt sa specijaliziranom stalnom izložbom morskih sisara;
- d) "park ptica" je područje/objekt sa stalnom izložbom ptica;
- e) "akvarij" je objekt s umjetno stvorenim unutrašnjim prostorima uređenim za držanje, razmnožavanje, posmatranje i istraživanje životinja koje cijeli životni vijek ili njegov veći dio provode u vodi;
- f) "terarij" je objekt s manjim, pretežno umjetno stvorenim, unutrašnjim prostorima uređenim za držanje, razmnožavanje, posmatranje i istraživanje malih sisara, gmizavaca, vodozemaca, insekata ili drugih beskičmenjaka koji cijeli životni vijek ili njegov veći dio provode na kopnu;
- g) "zbirka životinja otvorena za javnost" je područje, prostor ili objekt uređen za držanje manjeg broja životinjskih vrsta i jedinki;

h) "objekt" je prostor i njemu pripadajuće prostorije ili objekti u kojima se pojedine životinje ili grupe životinja drže i borave;

i) "nadležni organi" su: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 4.
(Uvjeti za osnivanje)

Zoološki vrt može početi da obavlja djelatnost na osnovu saglasnosti iz člana 25. stav (2) Zakona kojim nadležni organ utvrđuje da su ispunjeni uvjeti za njegovo osnivanje i rad.

Član 5.
(Dodatni uvjeti)

U obavljanju registrirane djelatnosti zoološki vrt, uz odredbe Zakona i ovog pravilnika, u svom poslovanju mora ispunjavati i druge uvjete u skladu sa specijalnim propisima:

- a) o minimalnim standardima držanja životinja;
- b) o obilježavanju životinja;
- c) o vođenju evidencije o životinjama;
- d) o prijevozu životinja.

Član 6.
(Zahtjev za izdavanje saglasnosti)

Uz zahtjev za izdavanje saglasnosti iz člana 4. ovog pravilnika, podnosi se:

- a) dokaz o registraciji;
- b) podaci o fizičkom ili pravnom licu kao podnosiocu zahtjeva (ime i prezime te adresa prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i sjedište pravnog lica);
- c) adresa zoološkog vrta;
- d) podaci o odgovornom licu (ime i prezime, adresa prebivališta);
- e) prikaz iz kojeg će biti vidljivo:
 - 1) planirani broj službenika zaduženih za brigu o životinjama, njihova edukacija i poslovi koje će obavljati;
 - 2) planirani broj životinjskih vrsta i jedinki pojedinih životinjskih vrsta;
 - 3) nacrt prostora s podacima o veličini i opremi vanjskih i unutrašnjih objekata za životinje;
 - 4) plan nabave hrane za pojedinu vrstu životinja;
 - 5) plan sprječavanja bijega životinja iz zoološkog vrta kao i ulaska životinja izvana;
 - 6) plan djelovanja u slučajevima ugrožavanja sigurnosti životinja ili posjetilaca;
 - 7) način osiguranja veterinarske zaštite životinja.

Član 7.
(Izdavanje saglasnosti)

Saglasnost iz člana 4. ovog pravilnika izdaje se podnosiocu zahtjeva u slučaju zadovoljavanja uvjeta iz člana 6. ovog pravilnika.

Član 8.
(Evidencija)

- 1) Zoološki vrt se, na osnovu saglasnosti iz člana 4. ovog pravilnika, upisuje u Evidenciju odobrenih objekata (u daljnjem tekstu: Evidencija), koja se vodi pri nadležnom organu.
- 2) Evidencija iz stava (1) ovog člana mora sadržavati sljedeće podatke:
 - a) broj rješenja;
 - b) datum izdavanja rješenja;
 - c) adresu zoološkog vrta;
 - d) vrstu zoološkog vrta;
 - e) podatke o fizičkom ili pravnom licu koje obavlja djelatnost (ime i prezime, te adresa prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i adresa sjedišta pravnog lica).

Član 9.
(Inspekcijski nadzor)

- (1) Ukoliko se pri inspekcijskom nadzoru utvrdi da zoološki vrt obavlja djelatnost bez saglasnosti iz člana 4. ovog pravilnika ili da više ne zadovoljava propisane uvjete, nadležni inspekcijski organ naređuje:
 - a) zatvaranje zoološkog vrta ili jednog njegovog dijela i/ili
 - b) otklanjanje nedostataka u svrhu zadovoljavanja odredaba ovog pravilnika, ukoliko se takvim postupkom ne ugrožava dobrobit i zdravlje životinja.
- (2) Uvjeti iz stava (1) ovog člana moraju biti zadovoljeni u adekvatnom roku koji odredi nadležni organ, a koji ne smije biti duži od dvije godine.
- (3) Fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost u zoološkom vrtu dužno je obavijestiti nadležni organ ukoliko namjerava prestati obavljati odobrenu djelatnost, radi brisanja iz Evidencije iz člana 8. stava (1) ovog pravilnika.

Član 10.
(Plan zbrinjavanja životinja nakon zatvaranja zoološkog vrta)

- (1) Fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost u zoološkom vrtu mora u slučaju iz člana 9. st. (1) i (3) ovog pravilnika, nadležnom organu predložiti plan osiguranja dobrobiti životinja, uključujući i njihovo zdravlje i/ili zbrinjavanje, ukoliko više nema uvjeta za njihovo daljnje držanje.
- (2) Nadležni organ će u saradnji s nadležnim organima entiteta: Ministarstvom za prostorno planiranje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i Federalnim ministarstvom za okoliš i turizam osigurati zbrinjavanje životinja iz zoološkog vrta u slučajevima iz člana 9. st. (1) i (3) ovog pravilnika.

Član 11.
(Kopija akta saglasnosti)

Kopija saglasnosti iz člana 4. ovog pravilnika mora sve vrijeme biti vidljivo istaknuta u zoološkom vrtu na svim ulazima za posjetioce.

Član 12.
(Opći uvjeti)

Zoološki vrt mora, s obzirom na vrstu životinja koje drži, zadovoljavati sljedeće uvjete:

- a) osigurati visoke standarde držanja životinja na način da ih drži u pojedinim vrstama prilagođenom i obogaćenom prostoru, tj. u uvjetima koji zadovoljavaju biološke potrebe pojedinih vrsta i oponašaju njihova prirodna staništa;
- b) osigurati veterinarsku zaštitu životinja;

- c) raspolagati programom ishrane životinja u skladu s potrebama svake držane vrste i kategorije životinja;
- d) voditi evidenciju o vrstama i broju životinja smještenih u zoološkom vrtu, evidencije propisane u skladu s članom 18. stav (5), članom 21. stav (3) i članom 26., te u skladu sa specijalnim propisima iz člana 5. ovog pravilnika;
- e) prikazati stručan i human odnos prema životinjama;
- f) učestvovati u uzgojnim programima ugroženih vrsta;
- g) izmjenjivati s drugim zoološkim vrtovima informacije koje se odnose na očuvanje vrsta i zaštitu njihove dobrobiti;
- h) educirati posjetioce i podizati svijest javnosti o značaju očuvanja životinjskih vrsta i njihove okoline, te osiguranja dobrobiti životinja, naročito predstavljanjem informacija o izloženim vrstama te njihovim prirodnim staništima.

Član 13.

(Smještaj zoološkog vrta)

Pri izgradnji novog zoološkog vrta treba voditi računa da isti bude smješten na prostoru koji će svojom veličinom i drugim obilježjima odgovarati potrebama smještaja planiranog broja i vrste životinja te u skladu sa specijalnim propisima iz područja prostornog uređenja i zaštite okoline.

Član 14.

(Snabdijevanje vodom)

(1) Zoološki vrt se može snabdijevati vodom iz javnog vodovoda i/ili vlastitog izvora, a voda koja se koristi za piće mora zadovoljavati standarde koji su propisani za pitku vodu.

(2) Pri snabdijevanju vodom iz vlastitih izvora potrebno je osigurati koncesiju za zahvatanje voda za tehnološke i slične potrebe u skladu sa specijalnim propisima.

(3) Otpadne vode iz zoološkog vrta, ako sadrže opasne i štetne tvari koje mogu utjecati na okolicu, moraju se pročišćavati u skladu sa specijalnim propisima, ovisno o vrsti prijemnika.

Zoološki vrt mora osigurati dozvolu za ispuštanje voda u skladu sa specijalnim propisima.

Član 15.

(Održavanje i čišćenje objekata)

(1) Hemijska sredstva koja se koriste za čišćenje i dezinfekciju objekata i prostora zoološkog vrta smiju se koristiti samo po odobrenju i pod kontrolom stručnog osoblja.

(2) Za hemijska sredstva koja se koriste za pranje i dezinfekciju objekata i prostora zoološkog vrta potrebno je nabaviti vodoprivrednu dozvolu u skladu sa specijalnim propisima.

Član 16.

(Materijali za izgradnju objekata)

(1) Materijali koji se upotrebljavaju za izgradnju objekata zoološkog vrta moraju biti takvi da omogućavaju njihovo higijensko održavanje, tj. redovno čišćenje, pranje i, prema potrebi, dezinfekciju, te ne smiju sadržavati štetne tvari koje mogu ugroziti zdravlje životinja.

(2) Objekti moraju biti sagrađeni i održavani na način da ne dolazi do povrjeđivanja životinja.

(3) Raspoloživi prostor za pojedinu vrstu životinja mora biti uređen i održavan u skladu s minimalnim standardima držanja životinja.

Član 17.
(Temperatura, ventilacija i osvjetljenje)

- (1) Temperatura, ventilacija i osvjetljenje te nivo buke u objektima moraju biti u skladu s potrebama pojedine vrste životinja. Posebnu pažnju treba obratiti potrebama gravidnih ženki i novorođenih jedinki te novopridošlih životinja, kojima se mora omogućiti da se u potpunosti prilagode novom okruženju.
- (2) U objektima za životinje mora biti osigurana prirodna svjetlost i/ili umjetna rasvjeta odgovarajućeg intenziteta prilagođena potrebama pojedinih vrsta životinja.
- (3) U objektima za životinje, s obzirom na potrebe pojedinih vrsta, mora biti osigurana prirodna ili umjetna klimatizacija.
- (4) U objektima mora biti osigurana adekvatna vlažnost zraka s obzirom na vrstu životinja, a za tropske vrste životinja potrebno je osigurati odgovarajući sistem održavanja mikroklimatskih uvjeta prilagođenih njihovim specijalnim potrebama.
- (5) Potrebno je osigurati adekvatnu klimatizaciju akvarija i ostalih vodenih površina te odgovarajuću temperaturu vode i salinitet.
- (6) Životinje u objektima moraju biti zaštićene od neugodnih klimatskih utjecaja. Vanjski objekti moraju biti opremljeni zaklonima i skloništima za životinje.

Član 18.
(Hranjenje i napajanje)

- (1) Životinjama mora biti osigurana dovoljna količina adekvatne hrane i vode, ponuđene na adekvatan način, ovisno o specijalnim potrebama pojedine životinjske vrste i jedinke.
- (2) Posude s hranom i pićem moraju biti odgovarajuće smještene, prema potrebi i učvršćene, tako da su dostupne svakoj jedinki u objektu.
- (3) Posuđe za hranu i piće ne smije se koristiti u druge svrhe.
- (4) Metode hranjenja moraju biti sigurne i za životinje i za ljude.
- (5) Zoološki vrt mora voditi evidenciju o porijeklu nabavljene hrane.

Član 19.
(Čuvanje i priprema hrane)

- (1) Prostorije za skladištenje hrane moraju biti suhe, zaštićene od bilo koje vrste kontaminiranja te od insekata, ptica, glodara i drugih štetočina.
- (2) U prostorijama za skladištenje hrane ne smiju se držati toksične tvari, lešine životinja i odbačeni ostaci hrane.
- (3) Pokvarljive namirnice moraju biti čuvane u frižideru.
- (4) Sav pribor, posude i radne površine povezane s pripremanjem hrane za životinje moraju biti održavane čistim i u dobrom stanju.

Član 20.
(Sigurnost ljudi i životinja)

- (1) Fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost u zoološkom vrtu dužno je osigurati zaštitu ljudi (osoblja i posjetilaca) od životinja i životinja od ljudi. Znakove upozorenja za ljude potrebno je istaknuti na vidljivim mjestima.

- (2) Svaki događaj koji ugrožava sigurnost ljudi, sigurnost i dobrobit životinja ili bijeg opasnih životinja mora biti odmah prijavljen nadležnoj policijskoj upravi i veterinarskoj inspekciji.
- (3) Zabranjeno je posjetiocima uvođenje pasa, mačaka i drugih životinja.
- (4) Prostor zoološkog vrta mora biti ograđen adekvatnom ogradom, a ulaz i izlaz mora biti pod nadzorom.

Član 21.

(Provjera uvjeta držanja životinja i zdravstvenog stanja životinja)

- (1) Redovna kontrola životinjskih objekata i opreme kao i zdravlja i ponašanja životinja od osoblja koje se brine za životinje mora se provoditi najmanje jednom dnevno, što može biti i tokom hranjenja životinja i čišćenja objekata.
- (2) Osoblje koje se brine za životinje mora o svim znakovima oboljenja i poremećaja ponašanja životinja obavijestiti odgovorno lice koje mora preduzeti sve potrebne mjere.
- (3) Za svaku životinju ili grupu životinja potrebno je voditi evidenciju o promjenama zdravstvenog stanja i ponašanja, provedenim zdravstvenim pregledima i liječenjima, te ostalim preduzetim mjerama.
- (4) Svi podaci o oboljenjima životinja i preduzetim postupcima, te liječenju životinja, moraju biti čuvani i dati na uvid na zahtjev veterinarske inspekcije.

Član 22.

(Način predstavljanja životinja)

- (1) Svaka životinja mora biti predstavljena na način da:
 - a) su zadovoljene potrebe životinja, prateći najnovija saznanja o biologiji vrsta i načinu njihovog držanja, posebno kada je riječ o vrstama koje prije nisu držane ili kod planiranja novog smještaja za već postojeće vrste;
 - b) je smještena u što prirodnije uređenom objektu (koji oponaša njeno prirodno stanište);
 - c) su objekti opremljeni, u skladu s potrebama životinjske vrste, prostirkom, šuplinama, kutijama za gniježđenje, bazenima, podlogom, vegetacijom i ostalim materijalima za obogaćenje životnog prostora, tako da se omogući ispoljavanje prirodnog ponašanja pojedine vrste životinja. Pri planiranju objekata mora se u obzir uzeti rast životinja, tako da objekt odgovara potrebama životinje u svakom stadiju njenog rasta i razvoja;
 - d) su životinje koje u prirodi žive u grupama smještene u združljivim grupama. Kod pojave agresivnosti u grupi životinje smiju biti držane u izolaciji samo zbog zaštite i dobrobiti grupe ili jedinke;
 - e) se stvori zanimljiviji prikaz staništa životinje, kako bi se potakao razvoj svijesti posjetilaca o potrebi očuvanja okoline životinja, a time i očuvanja njihove dobrobiti;
 - f) barijere i ograde budu postavljene tako da štite životinje i posjetioce.
- (2) Zoološki vrt mora osigurati adekvatne mjere kontrole populacije držanih životinja, kako bi se spriječilo preveliko povećanje njihovog broja.
- (3) Jedinke različitih vrsta ne smiju se međusobno ukrštati.

Član 23.

(Uklanjanje lešina životinja)

S lešinama životinja postupa se u skladu sa specijalnim veterinarskim propisima.

Član 24.

(Kontrola štetočina)

Deratizaciju i dezinfekciju u zoološkom vrtu treba provoditi u skladu sa specijalnim veterinarskim propisima.

Član 25.
(Zaštita od straha i stresa)

Sa životinjama se mora postupati pažljivo, kako bi se zaštitila njihova dobrobit i izbjegla nepotrebna patnja i stres ili fizičke povrede.

Član 26.
(Raspolaganje životinjama)

- (1) Zoološki vrt može životinje darovati, posuđivati ili prodavati samo registriranim zoološkim vrtovima, na način da se ne ugrozi dobrobit i zdravlje životinja.
- (2) Odredbe stava (1) ovog člana ne odnose se na provedbu specijalnih programa kojima je svrha uzgoj i zaštita ugroženih i zaštićenih vrsta životinja, ako se pri njihovom provođenju osigura dobrobit životinja.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, dopuštena je prodaja ili darovanje životinja uzgojenih u tom zoološkom vrtu i drugim licima, uz prethodno odobrenje nadležnog organa.
- (4) Zoološki vrt mora voditi evidenciju o nabavci životinja i svim ostalim postupcima iz ovog člana.

Član 27.
(Prijelazne i završne odredbe)

- (1) Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost predstavljanja životinja dužna su je uskladiti s odredbama ovog pravilnika u roku od dvije godine od dana njegovog stupanja na snagu.
- (2) Pravna ili fizička lica koja još nisu počela s obavljanjem djelatnosti predstavljanja životinja javnosti, moraju uskladiti navedenu djelatnost s odredbama ovog pravilnika prije njihovog otvaranja za javnost.
- (3) Nadležni inspekcijski organi u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika dužni su dostaviti nadležnom organu podatke o pravnim i fizičkim licima iz stava (1) ovog člana koja obavljaju djelatnost na njihovom području.

Član 28.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-5-02-2-320-1/10
17. januara 2010. godine
Sarajevo